

Numărul 49.

Oradea-mare 9/22 decembrie 1901.

Anul XXXVII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 8 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

În pustiū . . .

Flacările zilei mor

În pustiū, se face seară,

S'aud urlete de fiară,

Leit-și caută prada lor.

Nu-î nici deal — nu-î nici abis,

Hiena saltă ca nebună

Și de-asupra-î e o lună

Cum n'a fost în paradis.

Și nimic nu me mai doare —

Nu mai plâng — nu mai admir —

Cine-î Dumnezeu, un soare —

Cine-î dracul — un martir.

Sibiu, 27 nov. (10 dec.) 1901.

MARIA CUNȚANU.

Janus.*

Zwei Seelen wohnen in meiner Brust,
Die eine will sich von der andern trennen,
Goethe. Faust.

De câte ori ved statua lui Janus, totdeauna rămân pierdut pe gânduri și un sceptic glas de filosof îmi sună în urechi: „Vezi tu aceste două capete ale zeului? Așa sunteți și voi, oamenii civilizați de astăzi: cu două capete. Întocmai ca și la Janus, un cap al vostru privește înainte, vecinic înainte, iar altul înapoi“ —

Stău să-mi dau seama și să cumpenesc bine

* S'a cetit în a doua ședință literară a societății „Petru Maior“, din Budapesta.

cuvintele filosofului și încetul cu încetul nedumeririle mi se împrășcie și înțeleg, că filosoful a spus un adevăr pe cât de mare, pe atât de tragic.

Da, oamenii civilizați de astăzi suntem fiecare a parte un Janus, cu două capete. Și aceste două capete nu se împacă nici odată, privind fiecare în altă parte, unul înainte, altul înapoi; unul în vălmășagul lumii, celalalt în propria noastră individualitate; unul speculativ, celalalt reflexiv.

Acești doi dușmani neîmpăcați, aceste două capete, cari luptă împotriva război de exterminare, sânt individul ênsuș și individul ca parte a societății, mai clar: eul nostru și convenționalismul.

Trăim în un mediu așa de complicat, un mediu care ne înlănțuește mânil și picioarele. Nu sânt de fer lanțurile acestui mediu. Atunci ne-ar rămânea cel puțin dreptul de revoltă, ca unui Prometheus ferecat de vârfurile Caucasului.

Lanțurile convenționale, ce împedecă adevărata manifestare a eului nostru — a tot ce simțim și gândim — sânt totatătea fire de păingen, cari ne învêl și ne înlănțuesc, fără să ne putem măcar da seama că nu mai sântem liberi.

Omul nu mai este ceea ce a fost și ceea ce ar fi trebuit să rămână pentru totdeauna, zice Taine.¹ Și să ne aducem aminte de Rousseau, care la întrebarea. dacă civilizația a contribuit ceva la fericirea omenimei, a răspuns negativ.

Și într'adevăr, să ne dăm și noi seama: ce e individul în societatea noastră de azi? O mică roțiță într'un mecanism urias, o roțiță, care trebuie să se învêrtă după legile mecanismului, fără ca acestuia să-i pese dacă roțița aceea are voie de învêrti ori nu.

Și dacă am ajuns la rolul simplu al unei roțițe, ce bine ar fi, Doamne, în lumea noastră me-

¹ Filosofia artei eline.

chanică să ne mecanisăm și noi cu deseversire. Să nu mai avem o minte care să înțeleagă, să nu mai avem o inimă care să simțească, ci să fim de oțel sau de piatră din creșcet până în tălpi. Aici îmi vin în minte sublimile cuvinte, ce le-a scris Michel Angelo¹ de-asupra unei statue adormite: „Bine îmi este să dorm, și încă mai bine îmi este să fiu de peatră, cât timp ține ticăloșia și minciuna; să nu ved nimica, să nu simț nimica, este fericirea mea: nu me trezi; ah, vorbește încet!”

Statua de marmoră din cimiter se roagă de trecător, să nu facă sgomot, să vorbească încet, nu cumva să o trezească iarăși în lumea minciunii și a ticăloșiei — nu cumva să-i turbure dulce-farnient-ul neființei, visul ei de marmoră.

Ce bine ar fi să fim și noi de marmoră!
Dar nu sîntem.

Trăim în lumea noastră convențională, și de timpuriu învățăm să fim cumiți și „corecți”.

Trei lăcate pe gură și șapte lăcate pe inimă.

Vedeți aici cele două capete, vedeți pe Janus?

Un cap fresat și corect, cu vecinicul zimbet pe buze, iată partea eu-lui nostru pentru societate, și un cap gânditor și trist: iată partea eului nostru pentru intimi, sau, dacă nu avem intimi, pentru noi însine.

Să vedem un Janus.

Ești la stradă. De ceea parte a drumului te salută cineva radios și zimbitor. E dușmanul tei cel mai inverșunat. Și cum îți zimbește așa afabil, duci mâna perplex la pălărie, resaluți... A, cum ți s'a suit sângele în față. Te-a revoltat zimbetul lui, așa-i. Te aud monologisând: „Ce-mi zimbește ticăloșu ăsta, când el me persecutează unde numai poate? Dacă mi-e dușman, salute și treacă mai departe, sau nici nu me salute, căci n'am trebuință... Să ne șcim la o parte. Un dușman fățiș e mai cinstit decât un prieten perfid”.

Asta ar fi cinstit, — dar nu încap în cadrul bine chibzuitelor maniere.

Tu treci înainte — la birou. Ești tiner și trebuie să fii muncitor. Căci până ești tiner și ești muncitor, nu ai nici un merit; meritele încep de odată cu bătrânețea... Și vine șeful și-ți trage niște lecții pentru niște greșeli, ce-ș închipuia că le-ai comis. Te ridică cumpenit și încercă să-l lămurești, că ai lucrat bine.

— Nu-i bine, înțelegi-me, isbucnește șeful.

— Scusați, Magnificență, eu cred...

— Ce crești? Ce crești dta, tinere? Ți-am spus că nu-i bine și punct.

Și pleacă trântind ușa.

Colegii se adună în giurul tei, tu le arești acetele negru pe alb, că ai avut dreptate. Recunosc cu toții, dar totuș unul mai bătrân te bate pe umăr cu bunăvoință: „Nu trebuia să-i faci afront șefului, ar fi bine să-i ceri scuze”.

— Apoi doar eu aveam dreptate.

— Bine, bine, dar totuș trebuia să tac.

A, cum îți clocotește sângele de mânie — ce puternic se svêrcolește în tine adevărul „eu” revoltat. Dar vine dușul rece al resonului și, cum revolta se potolește încetul cu încetul, începi a înțelege că n'a fost lucru cuminte încăpăținarea ta. Eul

cel adevărat se retrage umilit, și pășește în primul plan eul convențional.

Și înainte de 12, când să pleci cătră casă, te abați prin cancelaria șefului și te pleci până la pământ.

— Scusați, Magnificență, m'am convins într'a-devăr că am greșit. Nu luați în nume de reu...

Șeful zimbește binevoitor:

— O, nu-i nimic, prietine, îmi pare bine că te-ai convins, nu-i nimic...

Ești zimbind de „dobitocu ăla de șef” în vreme ce în fundul sufletului tei se formează convingerea, că șeful nu poate să greșească nici odată... Ce bine îți va prinde convicția asta, când o să ajungi însuși șef.

Și cu cât loviturile sînt mai dese, cu atât energia ta încetează de a se manifesta. Nu pentru că nu ar mai fi destul de intensivă, ci pentru că înțelegi din ce în ce mai clar, că cea mai înaltă filosofie a lumii de azi e „să te acomodezi împregiurărilor”.

Trec anii, eul tei adevărat se retrage tot mai mult, în vreme ce eul tei convențional deja începe a se familiarisă cu tine însuși.

Ești promovat. Prietiniți aranjează un banchet în onoarea ta. O, dacă acest banchet te-ar fi ajuns înainte de asta cu 15 ani, cum stai în fruntea mesei, de bună seamă ai fi numărat în gândul tei zimbind pe toți invidioșii, cari așteptau să fie promovați în locul tei. Dar acum ești mult mai aședat și mai cuminte, nu mai te ocupi cu astfel de „fleacuri”, presidieză fericit și zimbitor. Se face tăcere, cineva se ridică să vorbească. E dușmanul tei cel neîmpăcat. A, dacă ar fi cuteznt să vorbească în cinstea ta înainte cu 15 ani, i-ai fi isbit o sticlă în cap și i-ai fi strigat: „minți, minți!” Acum? O, acum nu mai ești susceptibil, ești corect și serios și grav. Te ved cum ședii cu capul plecat, ca fața impurpurată de oficioasă emoție, cum ștergi cu colțul batistei o lacrimă imaginară, când dușmunul tei amintește în toast de relația voastră amicală, de rodnică și binecuvântata ta activitate... O salvă de aplause; toas-tul s'a sfârșit. Te ridică emoționat, te închină în dreapta și în stînga și când ciocnești paharul cu dușmanul tei, îi stringi mâna cu căldură „Mulțămesc... mulțămesc din inimă”...

Dar soartea ți-a rezervat mai înalte onoruri. Într'o bună dimineață te pomenești, că șeful moare. Așteptai de mult „să-l iee dracu odată” și acum îți freci mâinile mulțămit. Cum ești cel mai binemeritat, îți revine datorința de a-i vorbi la groapă. Te ved în „schwarz”, cu mânuși negre, cu fața oficios posomorită. Ce frumos șcii tu vorbi despre omul, pe care nu-l puteai suferi în viață. Ce înduioșetor îți esprimi părerea de reu pentru trecerea lui din viață, tu care abia așteptai să-și închidă odată ochii bietul bătrân! Ce elogios îi aprețieză meritele și activitatea, tu, care în toată viața ai fost convins, că „bătrânul” e un mărginit și un leneș! Ce senin, ce liniștit, ce emoționat chiar spu micuți după minciuni!

Dar să ne întoarcem privirea de la eroul nostru de odată. Acum nici nu mai încap în cadrul fugitivei mele schițe. Acum nici nu mai are numai un singur eu: eul oficios și convențional. Iar eul lui adevărat și-a dat de mult nobilul suflet în mâinile Creatorului...

¹ Taine. Filosofia artei.

Să luăm un alt Janus, dacă vrei o Jana.

Mitologia romană, ce e drept, nu cunoaște pe Jana ca zeități, dar o cunoaștem noi ca — realitate. Janus avea două fețe — și de ce să nu ne creăm și noi o Jana, când știut este că toate Janele din lume — și cele clasice și cele moderne — sunt „cu două fețe“.

„Slăbiciune, numele tei e femeie“ — a scris Shakespeare. Aș putea să ve citez șapte volume de scriitori, pe tema aceasta și aș putea să me provoc la nușciul câte mii de nescriitori, cari ar iscăli cu amândouă mâinile eternul adevăr din citatul lui Shakespeare.

Dar nu despre duplicitatea femeii voi să scriu. Dacă m'aș incurcă cu o temă așa de ineshauribilă, m'aș pomeni că aș serie viața întreagă fără să pot isprăvi... aș fi silit să las continuarea în grija ficiorului meu, acesta va lucra iarăși viața întreagă și va lăsa continuarea cutărui nepot de al meu... și nici acela nu ar isprăvi-o... generații de generații s'ar succedă, volum de volum s'ar adauge la piramidala operă inițiată de mine... ne-am pomeni la capetul lumii... și moartea din romanul lui Camille Flammarion ar afla pe cel din urmă om scriind...

Dacă șirele mele vor vedea vre-odată lumina zilei, știu că drăgălașele cetitoare — toate cetitoare sunt drăgălașe — au aruncat deja jurnalul din mână.

Și mi-ar face multă nedreptate, deoarece ce declar sus și tare încă odată, că n'am de gând să scriu despre fățărnicia femeii...

Despre Janus scriu și despre Jana. L-am prezentat deja în câteva conture pe Janus, s'o vedem acum și pe Jana, în fuga condeiului.

Jana încă e cu două fețe.

Una cu care se prezintă în lume; alta — și asta e cea adevărată — cunoscută de ea însaș, uneori și de „el“, dar mai întotdeauna necunoscută de nime...

Sunt o miie și una de motive, cari împedecă femeia de a se manifesta în afară, așa cum gândește și simțește în realitate. Psihicul ei fraged, sentimentele ei mult mai delicate ca ale bărbatului, sunt ca o floare ce își închide petalele, când seara își întinde umbrele peste lume.

Pentru noi e chestie de ambiție să ne manifestăm așa cum suntem, să nu ne pese dacă prin ținuta noastră deschisă pierdem simpatiile lui Petru sau Pavel. Un bărbat, care nu are dușmani, nu merită să-i zicem bărbat.

Dar cine va pretinde de la femeie să-și periclitaze simpatiile, ce și le-a câștigat cu multe zimbete, cu multe vorbe dulci... Pentru ele e chestie de ambiție să se știe iubite de mulți... de toți...

E bine, păstreze-și simpatiile.

Noi să ne vedem de Jana.

Vedeți-o ce drăgălaș zimbește, în prima rochie lungă, ce neșciutoare își rotește ochii. (Las la dispoziție să vi-i imaginați, negri, albaștri, verzi, căprii, etc. etc.)

Și cum lunecă în vâlmășagul valsului, abia scapă din când în când câte o vorbă, la năvala de cuvinte a dansatorului. A, ce cumpenite sunt vorbele acele; nu uitați, că le-a învățat de la mamă-sa, încă acasă. Apoi de-odată se pornește ca o gureșă rîndunică și spune, tot spune... din când în când privește înspre mamă-sa, vede cum se încruntă din

sprincene, și devine iar tăcută și rezervată, neînțelegând pentru ce anume se încruntă așa mamă-sa.

Resare „el“... floarea își deschide petalele și Jana a noastră ajunge apogeul sincerității, în dragostea dintei. E așa de curată și de sinceră dragostea asta. Sunt cele mai curate lacrimi, ce Jana noastră le varsă. Credea la început să ascundă lumii taina ei, esitează, apoi de-odată i se pare că nu mai poate... că moare, dacă nu se destăinuiește cuiva...

Și fluturul sboară... Jana își deschide ochii și nu... moare.

Ochii ei nu mai au espresia clară de-odată, dar sunt mai frumoși, încadrați de o umbră de melancolie.

Și anii trec. Jana nu mai e tineră... speriată cată în giur... mamă-sa îi vorbește, într'una îi vorbește „fii cuminte, fată!“

Și vine un străin; nu l-a mai vădut nici-odată... și o cere de nevastă. Ea se cutremură, cere timp de cugetare, plânge, se sbuciumă și la urmă zice: „da“.

Și trece toți nuntii, trec lăutarii și toastele... și străinul îi desprinde miresii vëlul, îi ia cununa de mirt și beat de fericire, uitându-se în ochii ei, o întreabă: — spune, îngerul meu, ai mai iubit tu pe cineva?

O tremurare ușoară cuprinde sîmul Janei — ea vede în o clipă icoana iubitului pierdut — apoi zimbește ușor:

— Nu dragă, pe nimeni...

Cine va zice că Jana ar fi trebuit să spună adevărul?

A mințit Jana și a mințit și Janus, când a luat-o de nevastă. Viața lor e o minciună continuă. Și ea trece prin viață fără bucurie și fără durere „ca și când n'ar fi viața-i, ca și când n'ar fi fost“...

Jana își închide iarăși inima, — nimeni nu va mai pătrunde în inima ei curată.

O veți pe strade zimbind fericită bărbatului ei, o veți desmierdându-l și sărutându-l și nimenea nu-șdă seama, că sub zimbetul ei dulce se îngroapă o viață pierdută și martirisată.

Cu ce gingășie, cu ce dragoste îl îngrijește!

Și vine o nenorocire din senin, și Janus — străinul — moare.

O, ce lamentări, ce plânsete, ce amețeli.

Zimbiți poate și aflați esagerate lamentările Janei, dăr uitați că ori ce soție care se respectă, trebuie să lamenteze până răgușește, la îngroparea bărbatului-seu; trebuie să amețească de trei ori și la cimitir trebuie să încerce a se arunca peste sicriul în groapă...

*

Nu e completă nici icoana lui Janus, nici a Janei; știu. Nici chiar conturile nu sunt complete.

Nici n'am avut de gând să ve dau ceva complet, ei am voit să ve sugerez numai o idee.

Priviți în sufletul vostru și vedeți.

Nu ați simțit nici odată, că în internul vostru se luptă două ființe? Una care se manifestează, cecalaltă, care există numai și arare se manifestează în atmosfera infectă a mediului.

Una e falsă, și asta dominează.

Alta e adevărată, dormitează în adâncul ființei noastre, și de-asupra ei auzim încă odată cuvintele lui Michel Angelo: „Bine îmi este să dorm... cât timp ține ticăloșia și minciuna. Să nu ved nimica, să nu simț nimica, este fericirea mea: nu me trezi, ah vorbește încet“.

AL. CIURA.

*

Singurătate.

(Lamartine.)

Adeseori pe munte, în zarea plutitoare,
Privesc cu duioșie sfințitul cel de soare.
Și gânditor la umbra unui stejar bătrân
M'așed și peste platurî, cu ochii sînt stăpân.
Ce sfânt iablou acela, ce-mî zace la picioare!
Ce schimbăcioase umbre, plutesc în depărtare!

Aici murmură riul cu unde argintie
Și șerpuind se perde în neagra vecinicie;
Colo e lacul, doarme, și 'n unda lui întinsă
Luceafărul de seară își scaldă faț' aprinsă.
Peste pădurea deasă, și piscuri cu ninsoare
Străluce înc'odată apusul cel de soare.

În hatnă mohorită, a umbrelor crălasă,
Cu carul ei de aburi, din altă lume iese.
Pe orizont, când sue, lumina 'ncet dispăre.
Atunci vibrează 'n aer și piere 'n depărtare,
Un glas solemn de clopot, un imn religios,
Al zilei ultim sgomot. Ce sfânt concert pios!

L'aceste dulci tablouri, al meu suflet zdrobit
Nu simte nici un farmec, ci stă înmărmurit.
Eă ved pământ și toate, din lumea trecătoare,
Ca niște umbre slabe, și vecinic călătoare.
Blând soarele și dulce menit pentru cei vii
Nu încăldește morții din gropile pustii.

Din deal în deal privirea zădarnic mă-o mai port,
Intreg pământu-mî pare pustiu, deșert și mort.
Și cum plutesc cu ochii pe 'ntinderea verdie,
Îmi zic cu voce tristă: „Tu inimă pustie,
Ce mai așteptî norocul? — El a sburat de tine,
Ș'a dus în altă lume, de unde nu mai vine!”

Ce grije am eu dară, de-aceste platurî verđi?
Ce-mî este mie riul, palate și liveđi?
Zadarnice obiecte, cu farmec părăsit,
Voi stânci, păduri umbroase, și codrul înverđit.
O singură ființă lipsește dintre noi
Și e pustiu pământul și toate ce-aveți voi!

MARIA CIOBAN.

Cugetări.

Secretul cel mai prețios al femeii în iubire este
ca să dea mult, mult, dar nici odată totul.

A fi urît și totuș iubit este o plăcere fără seamn.

Un duș rece este un leac pentru multe boale,
totuș o vorbă de ghiată cădută pe vâpaia dragostei
poate aduce moartea.

Să nu te joci cu jurământul.

Comedie în trei acte de Alfred de Musset.

(Urmare.)

Scena IX.

Același fără Preotul.

Baronesa. Domnia-ta dai cărțile, am ridicat;
îmi pare că Reverendisimul a notat partida trecută.
Dar ce ai la degete?

Van Buck. Ve mărturisesc că nu sînt pe deplin liniștit. Fiica domniei-voastre nu zice nici un cuvânt, iar eu nu ved nicăiri pe nepotu-meu.

Baronesa. Îți spun că răspund de dînsa. Se genează de domnia-ta; o ved de aici cum îmi face semne.

Van Buck. Credeți? Eu, drept spunînd, nu ved nimic.

Baronesa. Cecilia dragă, vino puțin mai aproape; domnia-ta stai departe de o poștă. (Cecilia își apropie jețul.) Nu ai nimic de a-mi spune, dragă?

Cecilia. Eu? Nu, maică.

Baronesa. Uite! Am numai patru cărți. Domnia-ta duci. Am trei fanți.

Van Buck. Voiți ca să me retrag?

Baronesa. Nu; stați numai; asta nu are de a face. Cecilia, tu poți să vorbești în prezența domnului Van Buck.

Cecilia. Eu, mamă? Dar eu nu am să-ți spun nici un secret.

Baronesa. Nu ai nimic de a-mi spune?

Cecilia. Nu, mamă.

Baronesa. Cum se poate! Dar Van Buck, ce îmi povestea domnia-ta?

Van Buck. Doamna mea, eu vi-am spus numai adevărul curat.

Baronesa. Nu se poate! Cecilia nu îmi spune nimic; prin urmare nu a primit nimic.

Van Buck. A! O mie de draci! L-am vădut cu ochii mei scriind.

Baronesa (se ridică.) Fiica-mea, ai audit? Ridică-te și privește drept în ochii mei. Ce va să zică asta? Ce motoloșești în busunar?

Cecilia (plange.) Dar mamă, nu sînteu de vină, dacă domnul acela mî-a scris...

Baronesa. Să ved. (Cecilia îi întinde scrisoarea.) Sînt curioasă ca să ved cum serie domnul acela. (Citește.)

„Domnișoară,

„Eu mor de dragul domniei-voastre. V'am vădut iarna trecută, și acum știind că sînteți la țară m'am hotărit să ve ved, ori dacă nu, să mor. Am dat un galbin birjarului...”

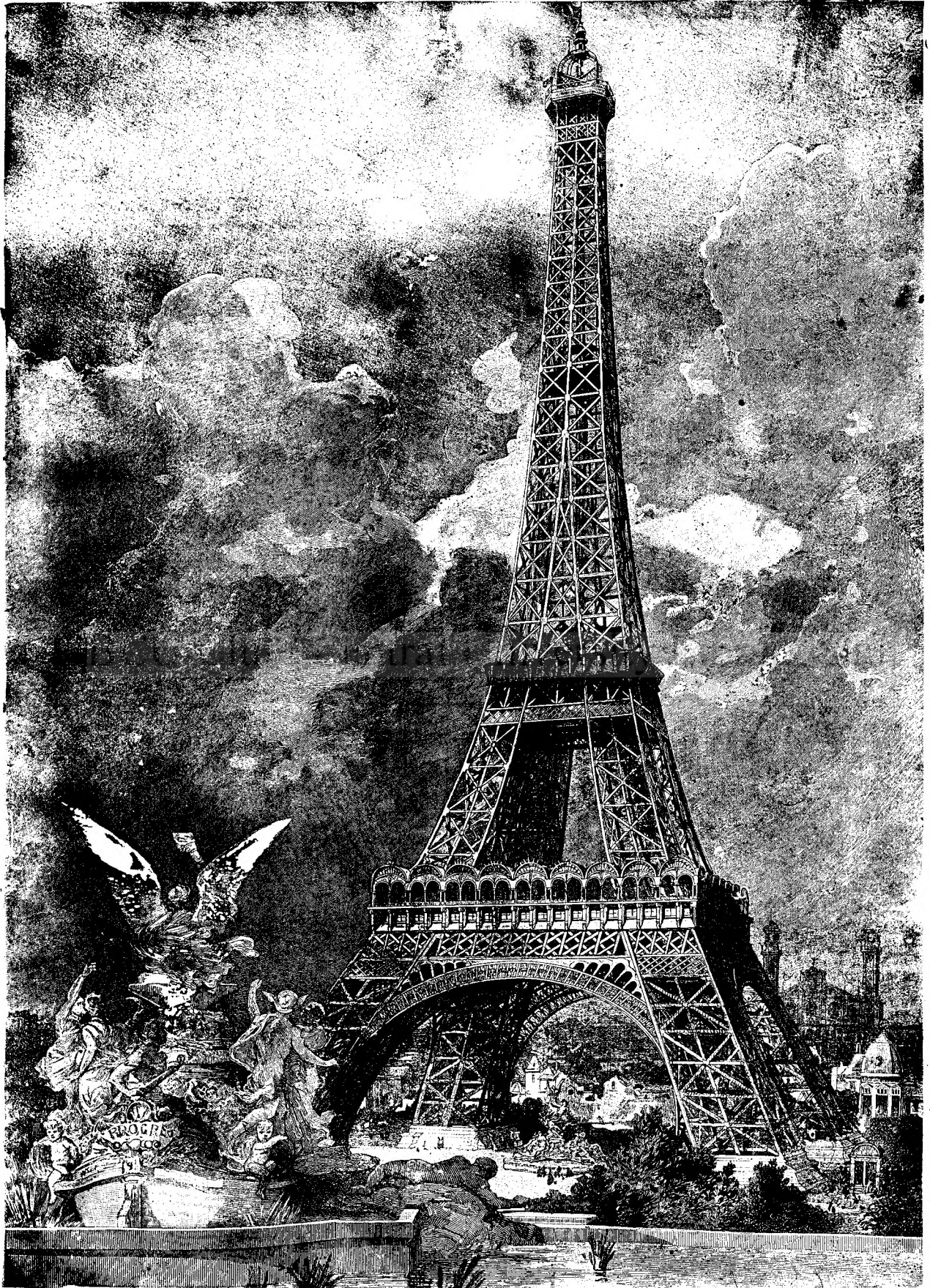
Poate vrea ca să îl inapoim? Ce ne privește pe noi ce a dat domnia-sa birjarului?

„birjarului, pentru ca să me răstoarne înaintea porții domniei-voastre. V'am vădut azi-dimineață de doue ori și n'am putut să ve spun nici o vorbă, atît de mult m'a emoționat prezența domniei-voastre.

„După acestea teama că nu ve voi mai revedea și necesitatea de a părăsi castelul...”

Are haz! Cine l-a rugat să plece? Ori nu dînsul a refuzat să steie la prânz?

„me face să ve rog, ea să-mi dați un rendez-vous. Șciu prea bine, că nu am nici un titlu de îndreptățire la confidența domniei-voastre...”

Turnul Eiffel la Paris.

Frumos merge. Dar asta una a nimerit-o „dar amorul poate să scuze tot. Azi la orele nouă seara, în timpul balului, eu voi fi ascuns în pădure; toți me vor crede dus; pentru că înainte de prânz eu voi pleca din castel în trăsură, dar numai pentru ca după ce voi fi trecut de patru pași, să me opresc...”

Patru pași, patru pași! Par' că aleea ar fi numai de un pas bun.

„și să me scobor. Dacă puteți să viniți de seară, eu ve aștept; dacă nu, imi trag un glonț”.

Bine.

„... un glonț. Eu nu cred că maica domnia-voastră...” Ah! Maica domnia-voastră? Să vedem și asta.

„Ve păzește așa de tare, ca să nu puteți scăpa.”

„Cu capul ei de sfir—...”

Domnule Van Buck, ce e aici?

Van Buck. Ve rog, doamnă, nu am înțeles.

Baronesa. Citește singur și fă-mi plăcerea de a spune nepotului domniei-tale să se curățe în ciusul acesta din casa mea și să nu-și mai pună piciorul aici.

Van Buck. Aici e scris: sfirlează, — nu mai începe îndoială; dar despre asta nu șcieam nimic. Și cu toate acestea el mi-a citit scrisoarea înainte de a o sigilă — —

Baronesa. El ți-a citit epistola aceasta și domnia-ta l-ai lăsat să o deie în mâinile servitorilor mei! Lasă-me în pace, domnia-ta ești un zăpăcit și jumătate și să nu te mai ved în viața mea. (Cătră Cecilia.) Iar domnia-ta domnișoară, intră aici.

Cecilia. Dar, mamă...

Baronesa. Hai! Să nu mai aud nici un cuvânt. (O face să intre în odaia de alături și închide ușa cu cheia.)

Scena X.

Baronesa, Van Buck, Preotul intră.

Preotul. Ilustră doamnă, vin ca să ve spun...

Baronesa (pune cheia sub perina de pe sofa.) Fie lăudat Dumnezeu, Cecilia e închisă. Acum doar' voi fi sigură de densa.

Preotul. Inchisă! Ilustră doamnă, ce i s'a întâmplat? (Cătră Van Buck.) Ce aveți, domnul meu?

Van Buck. Ce am eu, domnul meu? Lăsați-me în pace, căci imi ajunge de ce am.

Baronesa. Dar și mie.

Van Buck. Ce am eu? Am, că ies din casa aceasta și că nu mai pășesc în ea cât trăiesc și tot ce imi pare mai reu e, că mi-am pus și pân' acum piciorul aici.

Baronesa. Iar mie, că v'am primit.

(Van Buck și baronesa ies.)

Preotul. Ce vor să zică toate acestea?

(Cecilia bate la ușe.)

Cecilia (din odaia de alături.) Reverendisime, faceți bine, deschideți-mi.

Preotul. Domnișoară, nu pot fără învoirea ilustră doamne.

Cecilia. Căutați sub perina de pe sofa; cheia va fi acolo. Nu aveți decât să o luați de unde e și să deschideți.

Preotul (ia cheia.) Aveți dreptate, domnișoară. Cheia e într'adevăr la locul spus de domnia-voastre; dar ori cât aș dori de mult, — nu pot să me folosesc în nici un chip de densa.

Cecilia. Ah, Dumnezeule! Mi se face reu!

Preotul. Doamne sfinte! Țineți-ve o clipă. Fug să trimit pe ilustra doamnă. Se poate ca să fiți pățit ceva așa fără veste? Pentru numele lui Dumnezeu, domnișoară, respondeți, ce ve lipsește?

Cecilia. Mi-e reu! Mi-e reu!

Preotul. Nu se poate ca să las o ființă atât de gingașe, ca să-și dele sufletul închisă singură între patru pereți. Pe legea mea! Eu deschid și iaș asupra mea toată răspunderca. Să zică apoi cine ce îi va plăcea.

(Merge la ușe și deschide.)

Cecilia (intră.) Pe legea mea, reverendisime, eu me duc. Să zică cine ce îi va plăcea. (Iese fugind.)

ACTUL III.

Scena I.

O pădure. O casă mică la dreapta.

Van Buck, Valentin, apoi un chelner.

Van Buck. Iar o scrisoare? Asta e prea mult.

Valentin. Da, iară una, și încă zece dacă va trebui. De vreme ce gheunoala de baronesă a aflat despre rendez-vous, nu imi rămâne decât să cer altul și vreaș să aștept aci răspunsul. Hola! Hei!

Chelnerul, (apare în ușa casei din dreapta.) Domniile doresc a luă prânzul la noi?

Valentin. Nu. Ci să ne dai șampanie, dacă aveți.

Van Buck. Ce vrea! Vor avea un vin stricat, un oțet, nu alta.

Chelnerul. Dați-mi voe, noi ținem vinurile cele mai escelente.

Van Buck. La naiba! Se poate, într'o asemenea gaură? Dar înțeleg, că n'o să-ți huleșci singur marfa.

Chelnerul. Aici e popasul vânătorilor și noi putem să ve servim cu tot ce doriți. (Iese.)

Valentin. Hai unchiule, de ce perdem vremea? Cred, fără să-mi spu, că drumul ce ai făcut pe jos, te va fi obosit foarte.

Van Buck. Obosit ori nu, să nu gândești că me las de tine nici un pas. Și pe amintirea fratelui meu, cât me vor ținea picioarele și până când imi va sta capul unde stă, me voi împotrivi uneltirilor tale nerușinate și urmărilor oribile ale acelor.

Valentin. Să nu credi că me voi oprî aci. Și pe năcazul meu preaindreptățit și pe noaptea care me va protege, — până ce va fi în lumea aceasta hârtie și cerneală și până voi avea un louis d'or în pungă, voi urmări propusul meu și îl voi duce la îndeplinire ori ce să se întâmple.

Van Buck. Dar tu ai perdut și credința în Dumnezeu și rușinea de oameni? Se poate ca tu să fi sângele meu? Ce! Nici sfînțenia nevinovăției, nici bunacuvința, nici conștiința că me bagi în boală... de nimic nu îți pasă!

Valentin. Domnia-ta nu mai ai nici orgoliu, nici rușine. Se poate, ca domnia-ta să fi unchiul meu? Ce! Nici insulta ce am înghițit, nici chipul în care am fost dați afară, nici rușinea ce ai pus-o pe domnia-ta nu îți deșteaptă curajul?

Van Buck. Cel puțin dacă ai fi amoresat! Dacă aș putea crede, că toate năsbățiile acestea pornesc dintr'un motiv care are ceva omenesc în sine! Iar

tu nu ești decât un Lovelace,* tu respiri numai trădare. Și o răsbunare nebună este toată setea și dorul tei.

Valentin. Cel puțin de te-aș auzi injurând! Dacă aș vedea, că în gândul domniei-tale trimiți la dracii pe baronesa aceasta, cu toți ai sei! Dar nu, domnia-ta te temi numai de ploaie, domnia-ta gândesei numai că se face vreme rea și tot de ce ți-e frică și te superă, e, că ți se va întâmpla ceva ciorapilor domniei-tale de mătasă.

Van Buck. O, cât adevăr e în vorba, că întăia gresală stă pe culmea unui povârniș! Cine ar fi zis azi dimineață, când me rădeam și îmi înbrăcam haïnele acestea nouă, că în seara aceasta me voi refugia într'o sură, încărcat de imală și ud până la os. Ce! Me mai recunosc? Doamne sfinte! S'a mai pomenit una ca asta? La vârsta mea, să părăsesc eu trăsura, unde ne-am fost incuibat așa de bine și să apuc câmpii după un nebun! Ce am ajuns, — să alerg în calcăiul lui ca un cățel pân' oi asudă, pentru ca în urma urmelor să me mai și rușinez.

Valentin. Zic și eu că rămânem de rușine, dacă vom lăsa acum lucrul baltă; dar nu dacă vom duce înainte lupta glorioasă, din care trebuie să ieșim învingători. Roșește, unchiul meu, roșește; dar această roșeață să fie isvorită din o nobilă indignare. Domnia-ta me ia drept un Lovelace; bine, numele acesta îmi convine. Ca și înaintea lui așa și înaintea mea s'a închis o poartă împodobită cu mandle scene. Ca și densusul rătăcesc și eu și me învârtesc ca uliul împregiur; dar ca și densusul voi și răpi prada ce am ochit și ca și Clarissa, adorabila fudulă, iubita mea va fi a mea.

Van Buck. Vai, păcatele mele! Cum nu sunt în Anvers, să șed în fotoliul meu și să împătur și să despătur valurile mele de pânză. Și frate-meu de ce nu a putut muri flăcău în loc de a se însură la vârsta de 40 de ani! Ori mai bine de aș fi murit eu în ziua, când baronesa de Mantes m'a invitat întâia-dată la dejun!

Valentin. Să nu îți pară reu decât numai de ora, în care prin o slăbiciune domnia-ta ai descoperit mizerii acesteia secretul învoielii noastre. Tot reul l-ai pricinuit domnia-ta singur și nu ar trebui să me injuri mereu pe mine, care îl voi îndreptă iar. Domnia-ta te temi că fetișcana aceasta, care ascunde cu atâta grije scrisorile de dragoste în busunarul catrinței, nu ar fi vinit la rendez-vous? O, da, ar fi vinit cu siguranță. Prin urmare va vini, de astă-dată cu atât mai sigur. Pe legea mea! Îmi pare că o ved cum iese din casarma lor sură în halat, în bonet, în pantofi! O, baronesă răsbunarea noastră va fi —

(Va urmă.)

Tradusă de

LUCIAN BOLCAȘ.

* Lovelace=personaj în romanul „Clarisse Harlon“ de Richardson, engl.; L=obraznic, seducător, Dou Juan. — V. încă: Valentin, mai la vale în scena aceasta și Valentin la sfârșitul scenei IV din actul III.

Doine din popor.

De pe la Focșani.

Foaie verde s-o cucută,
Me dusei la o richită;
Nu știu răchita s'o rup,
Ori pe puica s'o sărut,
Cum șcieam mai de demult.

Și-aș bea apă dintr'o sticlă,
Ca din gura din Costică,
Și-aș bea apă din urcior,
Cu din gura lui Iuon,
Și-aș bea apă din ploșchiță,
Ca din gura lui Năiță,
Și-aș bea apă din borcan,
Ca din gura lui Ștefan!

Frunzuliță de trei brați,
Inimioară ce te bați,
De coaste și de ficați?
Și-aș muri, moartea nu-mi vine,
Și-aș trăi și n'am cu cine,
Că cu cine am avut,
S'a dus și n'a mai venit,
A pus partea la pământ,
Ochi negrii la răsărit.

Cât oiū hi, cât oiū trăi,
Soldătel n'oiū mai iubi:
Soldătelu-i cu belea,
Chică ordinu și-l ia!

Frunzuliță samurastră,
Pentr'o armă ruginoasă,
Lăsaî casă, lăsaî masă,
Lăsaî nevastă frumoasă,
Cu doi copilași la masă:
O fetiță ș-un băiat;
Fata zice: mamă, mamă,
Și băiatu: tată, tată!
— Mamă, tata unde ești?
— Tat-teu-i dus la București,
Căărește cai domnești,
Să-l veți, mamă, nu-l cunoști!

Foaie verde grâu mărunt,
Când aud goarna cântând,
Barabancile* sunând,
Căpitanii comandând,
Ofițerii-aliniind,
Pe secții și pe plutoane:
— Trăiți, dne, căpitane,
Dă-mi drumu din concentrare,
Că de când m'ai concentrat,
Pâne albă n'am mâncat,
Numa pismet d'al uscat;
Că mai am două, trei zile,
Și-mi dau ranița n primire,
Și pușca la magazie!

CHRISTEA N. TAFU.

* Barabance=dobe.

S A L O N.

C e r c e i i .

Când ne transportăm câte odată cu gândul printre populațiunile sălbatice ale Africeii, pe unde civilizația modernă nu a pătruns încă destul și dacă credem pe cei cari s'au aventurat în acele regiuni: acolo sexul slab se supune unor operații barbare lăsând să-și străpungă nasul, buzele, urechile pe care le ornează cu inele, ace, verigi, cercei și altele, negreșit cu scopuri estetice.

Sunt sigur că dacă ni s'ar prezenta un asemenea specimen, l-am privi cu groază, la idea cât ar fi trebuit să sufere pentru ca să fie astfel mutilat, și nu me indoesc că femeile noastre la vederea lui nu s'ar putea opri de a zice: ca barbarie! Și cu toate astea ele poartă în sfêrcul urechilor lor urmele unei aceleiași operațiuni!

Se zice că sexul frumos are prin instinct o deosebită predilecțiune pentru bijuterii. Foarte bine, n'avem nimic contra. Oare n'ar fi suficient un colier pe gât, brățări, și inele în degete; e oare necesar să se străpungă carnea pentru a se atârna și alt gen de scule, cerceii?

Să me ierte mumele purtătoare acestor obiecte și acelea cari supun copiii lor la această tortură, că atentez la o modă atât de universal răspândită; dar, pentru că nu o găsesc din nici un punct de vedere necesară, ci chiar de multe ori e legată cu oare-cari inconveniente, eu cred că s'ar putea dispensa urechile copilelor, de a suportă greutatea cerceilor, cari le deformează. Sfêrcul urechei se lungește, conturul delicat al urechei se deformează, toată armonia trăsăturilor feței se pierde. Și esteticul suferă. Acesta e unul din inconvenientele cele mai serioase pentru viitoarea domnișoară, care cu toată valoarea cerceilor, nu va iertă greșala acelora cari au avut imprudența de a-și găuri urechile.

Alt desavantagiū în realitate de multe ori chiar vătămător sănătății copiilor cari se supun acestei operațiuni, este procedeul după care se practică. Moașa, care totdeauna se însărcinează cu acest oficiū, nefiind bine pătrunsă de principiile de antiseptie, va străpunge urechile copilului cu un instrument necurat, nedesinfecat; și în multe cazuri copilașii vor suferi de bube, răni și chiar boli infecțioase, microbii găsind o poartă de intrare prin înțepătură.

Pe de altă parte dacă chiar admitem că operația a fost făcută în bune condițiuni, dar pentru că copilul e de temperament limfatic, cu lobolul urechei moale, el va cedă greutateii cercelului și se va despică, și diformitatea care rezultă e foarte disgrațioasă.

De câte ori nu se întâmplă în pensionate de fete, că în jocurile lor cercelul unei urechi se agață de haina camaradei, și fiind tras cu forță, rupe urechea așa, că sfêrcul rămâne complet despicat?

Și acestfel de accidente nu sunt de loc rare!

Din momentul dar ce copiii nu trag nici un fel de foloase igienice din această operațiune, ci din contra expune pe cei limfatici de a contractă fel de fel de bube: cel puțin să avem grija de a-și pune în condițiuni favorabile, ca să fie inofensivă.

Urechile ni le-a dat natura ca să auzim cu ele, un rol destul de important, fără să fi prevădut și pe acela de a fi purtător de bijuterii.

Inse convins că propovăduesc în deșert, și că nu eu voiți putea face să dispară un obiect atât de mult răspândit, să mi se dea voe măcar să dau câteva sfaturi în această privință.

Nu se vor străpunge urechile copiilor decât la vârsta de 3 ani, când sfêrcul este destul de resistant ca să supoarte cerceii. Se vor evita copilașii cari sufer de vre-o erupțiune ca bube dulci, etc.

Cel însărcinat cu această operațiune va avea grija a desinfecă bine instrumentul de care se va servi, trecându-l prin o flamă de spirt sau spălându-l în o soluțiune de acid fenic 5%. Sfêrcul urechei se va spăla cu o soluție de acid fenic 3%. Moașa, care de obicei practică această operațiune, își va spăla bine mâinile cu o soluție de sublimat 1 la mie.

S. C

L I T E R A T U R Ă .

Serbătorile la Români de Sim. Fl. Marian.
Escelentul nostru folklorist, dl Sim. Fl. Marian, membru al Academiei Române, a seos la lumină în București, în edițiunea Academiei Române, volumul III din studiile sale etnografice despre „Serbătorile la Români“. Acesta, intitulat „Cinci-decimea“, conține serbătorile cari cad în răstimpul de la Pașci și până la Rusalii sau duminica mare. O lectură foarte interesantă și prețioasă aceasta, care ne descrie Pașcile, pasca, ouele roșii, veghierea, scăldatul, învierăa, sfîntirea Pașcii, darea Pașcilor, strigoaiele, masa, farmecele, moșii de Pașci, toaca, bricelatul, udatul, umblarea cu pasca, scrânciobul, prânzul Pașcilor, serbarea puicilor; apoi Pașcile mici: joile verzi, izvorul tămăduirii, duminica Tomei, prohoadele, luna morților, Pașcile Rocmanilor, Mătcălaul. Sfântul Gheorghe: Sân-Giorgiū și Să-Medru, Rugul, Sân-Giorgiul vacilor, rodul grăului, focol viū, alesul, comorile, Sfântul Gheorghe, farmece și vrăji, improuratul, moșii de Sân-Giorgiū, Urzicatul; Marcu boilor; Armindenul; Reposinul; caloianul, ghermanul; paparuda; Todorusele; Ioan ferbe piatră; ispasul: moșii de Ispas, Ispasul, Nedeia, Pașcile cailor. Din acest cuprins se vede ce comoară scumpă cuprinde aceasta lucrare; câte datini necunoscute ne destănușează. Este de dorit ca ea să se răspândească cât mai mult. Noi, permițându-ne spațiul „Familiei“, ne vom face plăcerea a reproduce vr'un capitol doue. Prețul 4 lei.

Starea economică și socială a României.
Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 a Academiei Române, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Starea economică și socială a României actuale. (Decis. 3 aprilie 1900).
Lucrarea va infățișă un studiu și un inventar asupra stării noastre economice și sociale, tractând despre toate institutele economice și sociale astăzi esistente.

Dăm aci, în resumat, împărțirea lucrării: Teritor și suprafață, cuprindend, pe lângă suprafața României, un studiu asupra terenului și climei, precum și asupra divisiunilor administrative. Poporațiunea cu ochire asupra trecutului. Poporațiunea rurală și urbană. Mișcarea poporațiunii. Compozițiunea poporațiunii. Profesiuni și clasificățiuni diverse ale poporațiunii. Proprietatea din punctul de vedere juridic, economic și social. Agricultură, administrațiune, statistică, teritor agricol. Cultura mare, medie și mică. Salarii agricole. Sistem de exploatațiune. Plante cultivate. Cereale și alte plante cultivate. Animale domestice. Speciile și statistica animalelor. Producțiunea viilor în trecut și prezent. Berea și alcoolul. Pădurile. Suprafața și regiunile păduroase. Valoarea pădurilor. Industria. Starea industriei. Regimul industrial. Salarii industriale. Industria mare și mică. Mine și cariere. Ochire generală asupra stării industriei miniere în România. Exploatațiunea de mine și cariere. Comerțul interior și comerțul exterior. Ochire asupra trecutului și studiu asupra stării actuale. Căi de transport pe uscat. Navigațiunea maritimă și fluvială. Poște și telegrafe. Ochire asupra trecutului. Starea actuală. Monete. Sistem monetar. Statistica monetară, credit, bănci și instituțiuni de prevedere. Banca Națională. Creditul funciar rural și cel urban. Casse de economie. Asigurări. Societăți de ajutor mutual și cooperative. Finanțe publice. Sistemul bugetar al României. Budgetul Statului. Sistemul de impozite. Veniturile Statului. Finanțe locale. Statistica finanțelor locale, județene și comunale. Datoria publică. Studiu comparativ cu străinătatea. Un capitol special se va consacra pentru starea actuală a României, cuprindend toate gradele de învățământ și toate aședămintele de cultură. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1904.

Conferența literară a dlui B. P. Hașdeu.

Ilustrul bărbat de litere, dl B. P. Hașdeu, va ținea azi vineri, 7/20 decembre, orele 9 seara, la Ateneul din București o conferență despre „Papa de la Neva“. Conferența se va ținea pentru societatea „Tinerimea Română“.

Buletinul Fundațiunii Urechia se numește o nouă publicațiune periodică apărută de curend la București. Menirea acestui buletin, precum indică și titlul, este a da informațiuni despre biblioteca fondată la Galați de regretatul V. A. Urechia. Numărul prim, redactat încă de densusul, pe luna lui novembre, cuprinde o bogată materie. Înteu ni se ofere istoricul fundațiunii, cu portetul fundatorului și cu mai multe ilustrațiuni despre biblioteca Urechia din Galați. Apoi notițe și informațiuni scoase din bibliotecii și archive străine, depuse de V. A. Urechia în arhivele fundațiunii sale din Galați. Mai multe legende de densusul. Mai remarcăm câteva facsimile.

TEATRU și MUSICĂ.

Teatrul Național din București. Sâmbăta trecută, 1/14 decembre, a fost o serbare pe scena Teatrului Național, jubileul de 25 ani al carierei artistice a dlui Constantin Nottara, astăzi primul artist al scenei româneșei. Cu prilegul acesta s'a jucat tragedia „Narcis“ de Brachvogel, care în vremea sa a produs mare entusiasm în Germania. Piesa înfăți-

șează un episod din istoria Franței de sub Ludovic al XV, când fatmoasa marchisă de Pompadour eră atotputernică stăpânitoare a Franței.— Duminecă după miazăzi „Ocolul pământului“, seara „Hamlet“. Marti, „Suprema forță“ dramă în 4 acte de Haralamb G. Lecca.

Representație teatrală română în Bistrița. Duminecă în 8 decembre n. meseriașii români din Bistrița, la dorința generală, au jucat a doua oară piesa „Lipitorile satelor“, care la 24 novembre a reușit atât de bine. De asta-dată succesul a fost și mai complet; publicul a aplaudat cu multă plăcere pe zeloșii diletanți.

Matineu musical la regina României. Vineri la 30 novembre v. (13 decembre n.) s'a dat în palatul regal din București, în apartamentele reginei, un matineu musical, la care au luat parte și artiștii Földesy și Singer, pe cari regina i-au invitat și pentru matineul de luni.

PICTURĂ.

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia. Cetim în „Voința Națională“ că dl profesor Eugeniu Voinescu, pictorul ale cărui marine vedesc un talent foarte aprețiat chiar de specialiștii străini, a sfârșit un mare tablou istoric. El reprezintă „Intrarea triumfală a lui Mihai-Viteazul în Alba Iulia la novembre 1595“. Nu cunoașcem originalul. Avem înainte-ne numai fotografia acestui tablou și, de și foarte micșorată, ea pune în evidență calitățile artistice deosebite ale noiei lucrări a maestrului, adică fineța execuțiunii și puterea de a da viață, de a păstra o reală viață figurilor ce reprezintă. Privind fotografia, par că veți chiar în mișcare mărețul cortegi și în atitudinea diferitelor grupe din frunte-i: musică, purtătorii de drapele, prestața pe care le-o impune solemnitatea momentului. Apoi eroul, principala figură a tabloului, falnic, cum trebuie să fi fost, înaintează călare, urmat de strălucitul stat major, spre grupul compus din episcopi și alții, care așteaptă la intrarea cetății. Felicităm din toată inima pe artist, care a eșcutat cu atâta artă și fericire un tablou ce-l avea în inimă și-l închipuia ori ce român, admirator al lui Mihai-Viteazul și al faptelor lui mărețe.

BISERICĂ și ȘCOALA.

Un ardelean profesor la universit. din București. Dl *Ioan Bianu*, originar de lângă Blaș, acum bibliotecar al Academiei Române, profesor de cursul superior la liceul sf. Sava, a fost recomandat cu unanimitate, atât de senatul universității din Iași, cât și de cel din București, ca profesor de limba și literatura română la catedra de la facultatea de litere din București. Recomandarea unanimă a ambelor universități în persoana dlui I. Bianu este o meritată distincțiunea și răsplatăe pentru munca și activitatea, ce a desfășurat în învățământul nostru, pentru rivna cu care s'a consacrat studiilor istorice și literare.

Un mare binefăcător al școlăi. Pătruns de marile foloase ce va aduce României legea învățământului profesional și, în special, școlăle practice de agricultură și meserii, un bun patriot, care-ș fu-beșce țara și neamul, marele proprietar Sava Șomă-

nescu, a oferit, precum aflăm din „Voința Națională“ cu cea mai mare tragere de inimă ajutorul său pentru traducerea în fapt a învățământului profesional. În acest scop dsa a oferit: 40 pogoane de pământ din moșia sa Liiceni-Draghicieni, județul Romanai, pentru înființarea unei școale de agricultură; 40 pogoane din moșia sa Peșteana, județul Gorj, pentru înființarea unei școale de agricultură; 40 pogoane din moșia sa Sopot, județul Dolj, tot pentru înființarea unei școale de agricultură. Totodată, dsa ofere la toate aceste comune, și localurile necesare școalelor, până când ministerul va putea clădi localuri proprii. În acest cas, s'a îndatorat a procura materialul trebuitor pentru acele construcțiuni. La Peșteana, jud. Gorj, și la Sopot, jud. Dolj, dl Șomănescu dorind a se înființa și școale practice de meserii, a oferit localurile necesare, până la construirea lor de minister. Și pentru aceste localuri, dsa ofere materialul trebuitor construcțiunilor. Școala de meserii de la Sopot a fost înzestrată, tot de dl Sava Șomănescu, cu 2 răsboaie sistematice de țesut, à 600 lei unul, oferindu-se a procura pentru maestria de lucru întreținerea complectă, locuință, încăldi și mâncare. Fapta dlui Sava Șomănescu vorbește de la sine și am dori să găsească cât mai mulți imitatori.

Protopresbiteri noi. Consistoriul arhidieceșan din Sibiu a denumit în ședința sa plenară ținută la 3/16 l. e. protopresbiter al Hunedoarei pe dl *Avram Păcurariu* sen. pân' acuma protopresbiter al Iliei; protopresbiter la Alba-Iulia pe dl *Ioan Teculescu*, pân' acuma paroc în Reșnov.

Alegerea de protopresbiter gr. or. rom. în Arad s'a făcut în săptămâna trecută sub presiul protosincelui I. I. Pap, ca comisar consistorial. Resultatul a fost următorul: administratorul de pân' acuma Iancu Stefanuț a obținut 27 voturi, protopresbiterul din Radna Vasile Beleş 22, profesorul din Arad dr. Ioan Petran 7 și preotul F. Manuilă 7.

Dar pentru biserică. Dl *George Szerb*, deputat la dietă, a dăruit pentru edificarea bisericei gr. cat. din Zorlențul-mare o sută de coroane.

Confecționare de costume naționale. Direcțiunea asilului „Elena Doamna“ din București a luat laudabila hotărîre de a se confecționa de ênse-și elevele acestui institut costumul național de uniformă, fixat de comisiunea instituită de ministeriul instrucțiunii, pentru elevele secțiunii normale. Modelul tip a fost deja înaintat de ministeriul, direcției școalei. Desemnurile costumului au fost stabilite de regretatul pictor Alpar. Și direcțiunea școalei normale din Iași va confecționa uniforma elevilor tot la asil.

C E E N O U.

De la curtea României. Dna *Zoe Rômnicéanu*, soția distinsului medic și profesor dl dr. Rômnicéanu din București, a fost numită doamnă de onoare pe lângă principesa Maria.

Centenarul nașcerii lui Heliade Rădulescu. De la dna Smara Gheorghiu din București primim următoarea scrisoare: „Domnule director, n vederea că la 20 ianuarie 1902 se împlinesc 100 de ani de la nașcerea părintelui literaturii române Ioan Heliade Rădulescu, care a condus multe generații spre lumină și deșteptare națională însuflând de la catedră,

de pe tribună, de pe scena teatrului, din presă, sentimente nobile de iubire de neam, de limbă și literatură românească, subsemnata vedând din gazete pregătirile frumoase ce se fac în Franca pentru serbarea centenarului lui Victor Hugo născut în acelaș an cu scriitorul nostru, îndrăsnesc a ve propune să ne unim cu toții, și să luăm și noi inițiativa cei cari avem un cuget național sănătos, să serbăm în mod demn: Centenarul Heliade Rădulescu. a, ca prestigiu al țerei noastre, b, ca omagiu pentru merit, c, ca pildă frumoasă a viitorului. Luând cunoștință de propunerea mea, veți binevoi a me avisă. Primiți, ve rog, domnule director, asigurarea înaltei mele considerațiuni. București 9 novembre. S. Gheorghiu Vila (Smara), (Smara la șoseaua Kiselef.)

Serbarea memoriei lui Urechia în Cernăuți. Societatea academică „Junimea“ din Cernăuți, al cărei membru onorar eră Urechia, a ținut joi (12 decembre n.) ședință solemnă comemorativă în sala palatului național. Programul ședinței a fost următorul: 1. Cuvânt de deschidere; 2. Viața și activitatea lui V. A. Urechia, discurs rostit de George Tofan; 3. Imn solemn, cântat de corul Junimei. În aceeași zi înainte de amiază, tot la inițiativa Junimei, s'a servit în catedrala din Cernăuți parastas pentru odihna de veci a răposatului.

Ateul Român din București. Dumineca trecută s'a ținut adunarea generală a membrilor Ateului Român din București. Noul birou s'a constituit astfel: Președinte, dl P. S. Aurelian; vicepreședinti, dnii C. Stăncescu și Gr. Tocilescu; secretar, dl T. Djuvara.

Prelegeri pentru meseriași în Brașov. În asociațiunea pentru sprijinirea meseriașilor români din Brașov se țin în iarna aceasta mai multe prelegeri populare. Prima a fost în 8 decembre n., cu care ocaziune a vorbit profesorul I. Socaci, președintele acelei Asociațiuni, făcând istoricul meseriilor, subiect pe care îl va continua altă-dată. A asistat lume multă. A doua prelegere s'a ținut în duminica trecută. De astă-dată a luat cuvântul dl profesor I. C. Panțu, care a vorbit despre scrierile lui I. L. Caragiale; apoi a cetit doue bucăți din noul său volum intitulat „Momente“.

Monument la Călugăreni. Dl Ioan T. Ghica, prefect de Vlașca, a luat inițiativa constituirei unui comitet pentru ridicarea unui monument la Călugăreni. Comitetul se compune din 15 persoane, printre cari prefectul județului Vlașca și primarul orașului Giurgiu, dl general Wartiade, șeful casei militare a regelui, senatori, deputați, profesori, etc. Consiliul general al județului Vlașca a votat deja suma de 2000 lei pentru acest monument.

O întrebare statistică. Dl Ioan Bibicescu, consilier comunal (București) lucrează la o operă statistică prin care voește să descopere cauzele, cari se manifestă în crescerea vegetală (prin nascere) a populațiunii Bucureștilor. Se știe, cum-că până la 1881 populațiunea Bucureștilor descrescea, iar de la 1881 a început a crește dând fiecare an un plus între născuți și morți. Dl Bibicescu e preocupat mai cu seamă de cauzele, cari se manifestă prin faptul, că nașcerile Românilor sunt mult mai inferioare nașcerilor protestanților și mai ales evreilor. Este întrebarea: de ce sub aceleași condițiuni sociale și climatologice, o parte din populațiune crește mai puțin, decât cealaltă?

De la „Asociațiune“. „Telegraful Român“ ne dă următoarele informațiuni: 1. Publicistul Maxim Wilh. Schroff din București cere: să se aboneze „Asociațiunea“ la un număr mai mare de exemplare din opul său „Bilder aus Romänien“. Considerând, că Asociațiunea are chemarea a sprijini numai literatura română și neavând fonduri disponibile pentru scopul indicat în cererea de mai sus, Asociațiunea reflectează numai la un exemplar pe seama bibliotecii sale. Un număr mai mare de exemplare decî nu poate cumpăra. 2. Clericii români gr.-cat din seminariul de la Bpesta cer a li se trimită foaia „Transilvania“ gratuit. Se încuviințează cererea. 3. Domnul Dr. Val. Moldovan din Bistrița prezintă lucrarea sa: „Despre cartea funduară și întabulări“ și cere a se publica în biblioteca Asociațiunii. Se dă secțiunii istorice spre examinare. 4. Bibliotecarul prezintă un cont despre 162 cor. 50 fil., pentru cumpărarea de mai multe cărți. Să se achite după aducerea cărților. 5. Se decide cumpărarea de mai multe cărți parte din nou apărute, parte mai vechi. 6. Se aprobă planul de învățământ pentru școala civilă pe anul 1901/1902, orele din religie pentru elevele ortodoxe, se ridică de la 4 la 8 ore pe săptămână. Remunerația catechetului se ridică de la 200 la 400 coroane anual, începînd cu 1 ianuarie 1902. Catecht Matei Voileanu. 7. Eleva Elena Vlad din Reșinari cere a fi primită gratuit în internat. Nu se încuviințează. 8. Se dispensează de didactru elevele: Ana, Silvia, Maria Sîrbu (3 surori), Letița Imberuș de jumătate; iar Valeria Pop, Maria Mera, Val. Foica, Veturia Foica, Octavia Stroia, Margareta Mărginean, de didactrul întreg. 9. Dl G. Proca, învățat. Rêșnov s'a declarat membru ordinar al Asociațiunii. 10. Banca „Făgețana“ trimite 500 cor. ca a III-a rată de membru la Casa națională.

Generalul Groza. Pe ziua de 28 novembre, aniversarea luării Plevnei, au fost înaintați mai mulți ofițeri ai armatei române. Între alții, la rangul de general, dl colonel Moise Groza, actualul comandant al brigăzii XII Galați. Noul general e bănățian, s'a născut lângă Caransebeș în comuna Obreja, la 1844. Înteu a servit în armata austro-ungară și ca sublocotenent, în 1873, a trecut în armata română. În luptele de la Plevna a fost căpitan de stat major și distingîndu-se prin bravura sa, a fost avansat pe câmpul de război la rangul de major. La 1884 a fost numit locot. colonel, iar în 1891 colonel.

Alegeri comitatense. În comitatul Arad s'au ales următorii funcționari români: protopretori, Nicolae Mladin și Ioan Iancu; pretori, dr. G. Popa, Cornel Novac, T. Vuculescu, S. Bocșan; vicefișc, dr. Elie Precupaș.

Bustul lui V. A. Urechia. La Galați s'au deschis liste de subscripție pentru a se ridică în localitate, de o cam dată, un bust regretatului V. A. Urechia. Înserierile se primesc la ziarul „Tribuna Liberală“, din Galați.

A murit: Dr. Victor Marc, avocat în Șomețu-mare, la 17 l. c., în etate de 45 ani.

Proprietar, redactor răspundător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296 b.)

La finea anului.

Încefîndu-se în curînd anul 1901, rugăm pe toți cei ce doresc să aboneze revista noastră „Familia“ în anul viitor, să răspundă costul de abonament și anume: pe un an 16 coroane, pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe trei luni 4; pentru România pe an 20 lei.

Abonații noștri noi, precum și aceia cari în anii trecuți nu le-au comandat, vor primi gratuit două tablouri mari, naționale românești și anume: „Ștefan cel Mare și aprodul Purice“ și „Ștefan cel Mare pe patul de moarte“. Amîndouă aproape de câte un metru, sînt executate în 16 colori, escelent, încît pot să decoreze ori ce casă românească. Prețul lor de librărie este 8 coroane. Abonații noștri n'au a trimite decît o coroană pentru împachetare și francare. Cei ce comandează numai unul, au a trimite 60 fileri. Ca premiu esttraordinar, la cele 2 tablouri, se dă — fără a mai plăti nimic — portretul reginei poate Carmen Sylva în costum național.

La aceste tablouri inse au drept numai aceia cari răspund abonamentul înainte pe un an sau pe jumătate de an; cei ce se abonează numai pe câte trei luni, nu pot să reclame tablourile.

Toți abonații noștri, chiar și cei de pe trei luni, pot să-și comande la noi cu prețul redus la o coroană, următoarele serieri de Iosif Vulcan: „De la sate“, nuvele, „Gărgăunii dragostei“ și „Măța cu Clopot“ comedii, „Nunta lui Pêrjol“ (pentru copii), „Prima rochie lungă“ monolog.

Oradea-mare 7/20 dec. 1901.

Redacția și editura „Familiei“.

C L I P E
DE
REPAUS

SCHITE și NOVELE
DE
SORCOVĂ

**CEL MAI FRUMOS
DAR DE CRĂCIUN!!!**

PREȚUL :
2 cor. (Pentru
porto poștal esttra încă:
20 fileri.)

—
A SE COMANDĂ LA:
**TIPOGRAFIA A. MURESIANU
BRAȘOV.**

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1901.

Budapesta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budapesta.								
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.			
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	București	pleacă	—	—	7 50	—	—	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	Predeal	"	—	—	3 32	—	—	1 12
Szajol	"	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	Brașov	sosește	—	—	5 00	—	—	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	—	—	7 48	5 8	—	2 45
Berettyó-Ujfalu	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	—	—	8 27	5 58	—	3 15
M.-Peterd	"	—	3 —	—	1 00	—	Homorod Kőhalom	"	—	—	10 03	7 44	—	4 23
M.-Keresztes	"	—	3 12	—	1 14	—	Sighșora	"	—	—	11 40	9 45	—	5 49
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	—	1 36	—	Mediaș	"	—	—	12 40	10 58	—	6 37
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapu-	"	—	—	1 25	11 50	—	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	—	—	2 16	12 40	—	—
Velența	"	—	4 05	—	2 30	2 25	Küküllőszeg (Blaș) "	"	—	—	2 21	12 58	—	—
F.-Oșorheiü	"	—	4 16	—	2 41	—	Teiuș	sosește	—	—	3 02	1 42	—	7 35
Teleagd	"	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07	—	8 6
Aleșd	"	†1 02	4 56	†7 28	3 21	†3 04	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29	—	8 22
Vad	"	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Felvinț	"	12 54	4 20	9 30	2 51	—	8 54
Ciucea	"	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58	—	—
Huedin	"	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11	—	—
Jegenye	"	3 15	7 49	†9 33	†6 01	—	Ar. Gyéres	"	2 30	5 12	10 30	3 48	—	9 24
Cluș	sosește	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	Apanța	"	4 02	6 27	11 45	5 02	—	—
Cluș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Cluș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 24	—	10 46
Apanța	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluș	pleacă	5 23	7 00	12 32	6 13	—	11 01
Ar. Gyéres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	†6 11	7 59	†1 14	7 16	—	—
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	1 44	7 55	—	12 20
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	—	Ciucea	"	7 09	9 19	2 15	8 37	—	12 52
Felvinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	—	Vad	"	7 47	10 08	3 01	9 32	—	1 34
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	†7 59	10 25	†3 15	9 49	—	†1 48
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	†3 28	10 07	—	2 01
"	pleacă	—	12 24	—	1 43	8 37	F.-Oșorheiü	"	—	—	11 01	—	—	10 27
Küküllőszeg (Blaș) "	"	—	1 07	—	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	—	10 37	—	2 25
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—	Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	3 57	10 44	—	2 31
Kis Kapu-	"	—	2 15	—	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 10	11 04	—	2 38
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	—	11 14	—	—
Sighșoara	"	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	—	—	12 05	—	—	11 37
Homorod-Kőhalom	"	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	"	—	—	12 17	—	—	11 50
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalu	"	9 23	12 29	4 50	12 05	—	3 18
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19	—	4 03
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04	—	5 19
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37	—	5 39
București	"	—	8 05	—	—	9 10	Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 40	7 10	—	7 50

Oradea-Mare—Arad.

		Person.			
Oradea-Mare	pleacă	10 20	4 30	7 —	
Ósi	"	10 30	4 41	7 16	
Less	"	10 48	5 01	7 40	
Cefa	"	11 03	5 19	8 05	
Salonta	"	11 26	5 44	8 46	
Kötegyán	"	11 46	6 05	9 15	
Sarkad	"	11 57	6 17	9 31	
Giula	"	12 21	6 44	10 01	
Ciaba	"	2 23	7 06	4 32	
Chitighaz	"	2 54	7 18	5 03	
Curtici	"	3 28	7 45	5 38	
Arad	sosește	3 55	8 48	6 05	

Arad—Oradea-Mare.

		Person.			
Arad	pleacă	5 10	11 20	9 35	
Curtici	"	6 —	11 49	10 07	
Chitighaz	"	6 14	11 57	10 54	
Ciaba	"	6 40	2 33	11 50	
Giula	"	7 27	3 05	5 26	
Sarkad	"	7 47	3 27	5 56	
Kötegyán	"	†7 56	3 39	6 10	
Salonta	"	8 23	4 10	6 47	
Cefa	"	8 42	4 34	7 18	
Less	"	9 04	5 —	7 51	
Ósi	"	9 21	5 19	8 16	
Oradea-Mare	sosește	9 32	5 30	8 31	

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnificați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.